

sosialurin

telf. 14720 — 11820
box 76, 3800 Tórshavn

Útgevari: p.f. sosialurin

Fyrstakstjóri: Tórfinn Smith

Bladstjóri: Vilhelm Johannesen (ahyrgrd)

Bladmenn: Hogni Djurhuus

Jóhann Mortensen

Jan Müller

Lýsingar: Arne Thomsen

Uppseting: Sosialurin

Prent: Dimmalætting

Tøgn

BORGARLIGA pressan í Føroyum, sum vanligar fær nógv burtur úr valum í øðrum londum, serstakliga tá javnaðarflokkarnir hava afturgongd, hevur gjørt sera lítið burtur úr fólkatingsvalinum í Danmark fyrstuttum.

NÓGV VARÐ skrivað um bretska valið. Somuleiðis um kommunuvalini í Noreg, har javnaðarflokkurin hevði eina minni afturgongd, og eisini um svenska ríkisdagsvalið, hvørs úrslit varð, at javnaðarflokkurin, hóast framgongd, ikki megnaði at vinna stjórnarvaldið aftur.

FØROYSKA borgarliga pressan hevur fegnast um tapini í Bretlandi og Noreg og somuleiðis um, at tað ikki eydnaðist svenska javnaðarflokkurin at vinna ein tinglim meira og harvið taka við aftur stjórnarvaldinum. Um fólkatingsvalið í Danmark og í Føroyum hevur lítið verið at hoyrt. Her ræður tøgn.

ÚRSLITIÐ av fólkatingsvalinum í Danmark varð, at borgarligi blokkurin og framburðsflokkurin fingur ein dyggan framman á, meðan javnaðarflokkurin og Anker Jørgensen fingur eina eins dygga álitisvátan frá donsku veljarum. Javnaðarflokkurin hevur aftur skipað eina minni lutastjórn undir leiðslu av Anker Jørgensen.

VALID HEIMA í Føroyum gav javnaðarflokkinum fólkatingsumboðið aftur. Hetta var í stríð við allar metingar undan valinum. Nærum øll vóru samd um, at nú Jóhan Nielsen ikki stillaði upp og heldur ikki Atli Dam, so var ongin ivi um, at fólkatingsumboðini fóru til sambandsflokkinn og tjóðveldisflokkinn.

METINGIN hjá teimum borgarligu bløðunum hevur leingi verið tann, at sosialdemokratisk politikkurin hevur sæð sínar bestu dagar, og tí hevur borgarliga pressan fegnast hvørja ferð javnaðarflokkarnir hava eina minni afturgongd. Úrslitið av svenska ríkisdagsvalinum, av fólkatingsvalinum í Danmark og í Føroyum prógva júst tað øvugta.

Tá Jóanes Nielsen nú kom undan kavi við sama blástri, sum hann hevur lagt eftir sær fleiri ferðir fyrr, kundi eg ikki annað, enn hugsa um ein særdan grindahval, sum sleppur sær burtur úr drápinum, kavar nakrar ferðir, men melur so inn aftur í rúgvuna. Tað meta menn at vera skaðahvalur. Hann brýtur til ymsar síður og ger sjálvandi ongan mannannun.

J. N. er raskur at spyrja. Eg setti honum einaferð ein spurning, men tá kavaði hann.

Hvat ið er hent í »Vilma-verkfallinum«, er sagt frá soleiðis, at J. N. átti at fata tað, men so er ikki.

At eitt arbeiði ella partur av tí, verður niðurlagt, er nakað, sum er hent fyrr. Tað hendir enn og tað kemur at henda framvegis, uttan at arbeiðarar ella feløg kunnu ávirka tað munandi. Tað heindir eisini á arbeiðsplássum, har nógv betri menn enn bæði J. N. og eg eru.

Tað visir seg, at J. N. goymir øll bløðini, so hann veit sjálvandi alt, ið hent er og nýtist so stutt ikki at

spyrja. At eg skal hava sagt nakað til Dagblaðið, dugi eg ikki at minnst, lisið tað havi eg ikki. Eg havi ikki havt tíð at lesa øll bløðini, men sama ger — hevur J. N. havt stutt-leika av tí, skal tað vera honum væl unt.

Men J. N. veit kanska at her er einki stavnsband, tí betur, og helst betur fyrri J. N. eisini. Um arbeiðið hjá Vilma hevur verið niðurlagt, hava flestu kvinnur kunnað fingið væl av lønandi arbeiði higartil. Eisini tær, ið har arbeiðdu. Tær hava so stutt ikki verið noyðdar at sita og biða eftir boðum frá Vilhelm Nielsen.

Um tað er Vilhelm Nielsen, kvinnurnar ella meg, ið J. N. vil skaða, er mær ikki greitt. Helst eru tað vit øll, sum koma undir spýggjuna, eftir góðum kommunistiskum taktikki. J. N. skrivur um skitin kort og um at bjarga øru Føroya Arbeiðarafelags. Til tað er at siga, at tað ein fær vánalig kort og skal nýta tey eftir bundnum reglum, er tað munandi torførari at fáast við, enn hjá honum, ið sjálvur velur kortini og sjálvur tekur

sær rætt til, at spæla við, tá best ber til.

Um munin millum øru Føroya Arbeiðarafelags og tað, ið J. N. hevur avgreitt, fara vit ikki at tjakast um her. Tað kunnu vit lata øðrum at meta um.

Tá eg helt meg kenna gongulag J. N.s á lossingarmanninum, havi eg helst mistikið meg, men bera nokk báðir yvir við tí. »Lossingarmaðurin« skal hava takk fyrri svarið, sum segði ymiskt, sum eg ikki visti, men í sini heild, ikki var meira sigandi enn mitt.

Grundir fyrri, at eg spurdi um gongdina við. L/f Skinn, er hon, at i »Álit til Landsstýrið« frá ídnaðarnevndini, stendur m.a. soleiðis: »Ynski um ein minni viðbrekan búskap kann føra við sær, at tað er klókt at beina ein part av framleiðslukreftunum (arbeiðsmegi, kapital) inn á aðrar vinnur, hóast hesar ikki geva ein stóra meðalinntøku, sum høvudsínnan«.

Limirnir, sum arbeiðarafeløgin høvdu í umboðsnevndini, hildu tað vera ein veikleika, at eitt álit skuldi mæla til lønar-

ójavna og viðmerktu, at »hetta í ongum føri skuldi nerva arbeiðarane«. Hetta visti seg, at fáa fulla undirtøku frá ídnaðarnevndini.

Hvussu hetta fyrivarni nú verður at roynast, er meira ivasamt. Hetta fyrirbrigdi er heldur óvanligt her. Tað at lossingarmaður kemur við »profitinum«, sigur mær ikki nógv. Tað ið umráðandi er, má vera samlaða úrtøkan, sammett við arbeiðið.

Men her hava vit í hvussu so er, at halda fingrarnar burt, tað helst ikki viðkemur okkum.

Men fyrri ein samfelagsrevsara eru allar dyr opnar.

Og so aftur til »gølu« og spurningin til J. N.

Tá limir í einum felagi fara í eitt undirlønt arbeiði sjálvboðnir, uttan at felagið fær tað at vita, tó at teir vita, at felagslóg teirra sigur, at teir ikki skulu gera tað.

Hvønn stuðul eiga teir tá, tá felagið steðgar arbeiðinum?

Johs. Olsen

HVAR ER KOMMUNALA EFTIRLITIÐ?

Harri lögmaður, landsstýrismenn og Heðin Klein, landsstýrismaður við kommunaleftirlitinum undir sær!

Sum bygdarráðslimur í Skopunar bygdarråd hevur undirritaði sent bræv til kommunala eftirlitið tann 4.1.1979. Somuleiðis hevur eftirlitið fingið bræv 14. september.

Sum øllum sandoygjamonnum kunnugt er landsstýrismaðurin Heðin Klein settur at umboða Sandoynna. Undirritaði loyvir sær hervið at spyrja Heðin Klein, hvat kommunala eftirlitið hevur av eftirliti. Greið okkum frá hesum, annaðhvørt í útvarpinum ella í bløðunum!

Skattasurningurin brúktur uttan eftirlit

Eg fari at siga tað soleiðis: á havnaekinum í Skopun fingur triggr mans loyvi at byggja fiskahús í tjúgunum. Hesi hús skuldu bert brúkast til fisk. Tvey av hesum húsum vórðu gjørd av betong. Hesi hús kostaðu skopuningunum at keypa aftur: annað 9000 kr. og hitt 11.000 kr. Húsin vórðu keypt um 1970. Tað triðja varð bygt av avlopsgróti frá gomlu havnini. Í hesum føri vórðu meetingamenn settir. Húsið varð sett til 200.000 kr. Men í veru-

leikanum var hetta húsið ikki vert meira enn 50.000 kr., tí havnin átti grundina undir tí. Eigarin hevði ríkið almenna forrættning í húsunum — posthús og avgreiðslu, uttan at kommunan fekk leigu í tann mun, sum hon hátti.

Hetta hús gav landsstýrið Skopunar bygdarråd loyvi til at keypa fyrri 450.000 kr. Hvat var eftirlitið hjá landsstýrinum vert, tá hetta kundi lata seg gera? Tað mesta av inn-matinum av húsunum varð koyrt á bláman!

Er tað rætt, at peningurin hjá skattaborgarunum verður brúktur uttan eftirlit? Tá eftirlitið bert heldur seg til tað, sum meirilutin í bygdarráðnum sigur, so er eftirlitið einki vert.

Í 1967 gjørdi bygdarråd ein byggiplan til sethúsabygging. Tað var soleiðis, at menn, sum bert áttu eitt stykki, máttu missa tað. Landsstýrið gav loyvi at ognartaka hetta til sethúsabygging og avgjört varð, at eingir spekulantar skuldu fáa innivist á hesum øki. Menn skuldu bert fáa loyvi at keypa eitt grundstykki, um teir ikki áttu hús frammanundan, og byggjast skuldi innan tvey ár, annars skuldi stykki avhandast til

kommununa aftur.

Í summar sást, at Louis Eystberg, bygdarráðslimur, hevði tilgnað sær eitt av grundstykkjunum. Ja, tað besta í byggiplaninum. Hesin maðurin hevur frammanundan hús við stórum urtagarði rundan um.

Eg fari at loyva mær at spyrja Petur Poulsen, bygdarráðslim og bankamann, og Herman Vinthør, bygdarráðsformann, hvørja frágreiðing kunnu tit geva í hesum málinum. Tað eru tit, sum hava latið Louis Eysturberg fingið stykkið. Og tað eru tit, sum fara at lata honum byggiloyvi.

Harra Heðin Klein, fáa hesir menn loyvi at halda fram at taka dyrkaða jørð til nýggjan bygðaplan niðan fyrri vegin, har núverandi útstykkjing liggur omanfyri, meðan møguleikar eru at halda fram omanfyri vegin í núverandi bygðaplan, niðan í ódyrkaða jørð, suður yvir ánni, oman á Selatræð. Hetta verður kostnaðarminni.

Louis Eysturberg setur skilaleys ynski fram.

Louis Eysturberg var bygdarráðslimur frá 1967 til 70, tá ynskti hesin maður at fáa til keyps alt fram við strondini frá Rakvík niðan eftir fram

við vegnum oman á Berg. Teir táverandi bygdarráðslimirnir skiltu um-støðurnar. Petur Poulsen og Herman Winther skilja tit tað, ella hvat býr undir?

Skopun, 31. okt. 1979
Lindberg Djurhuus

p.s. Tá eg skrivaði hetta, rann mær í huga hendan yrkingin eftir Steinbjørn B. Jacobsen:

Til

Til
Vøllin við grønum grasi
Kelduna við klárum kelduvatni.
Veitirnar við gulum söljum
Og havið.

Til
Fólk ið arbeiða fyrri sam-felagið
Av heilum huga fyrri hesa tjóð
Uttan at hugsa fyrst um seg og sitt
Skulu vit fara.

Og vit skulu tola
alt í vetrinum
tá hann kemur
hava várið við.
Eitt fræ við
hørdum skali
og kjarnu
skulu vit vera.

Úr savninum Kjokur